3, 4 రోజులనుండి పావలాడబ్బులుకూడా చేతిలో పడటంలేదు.

నిరుద్యోగి నిర్వేదం

[చిన్న కథ]

‘ఇంట్లో గుప్పెడు గింజలులేవు. చంటిపిల్లాడికి పాలడబ్బాలేదు. ఎల్లాగయినా అవసరముంది. తీసుకువెళ్ళండి. దీనిని అమ్మి డబ్బు తీసుకురండి ...... అతడు చూస్తుండగానే ఆముష్టివాడు పదిమంది దగ్గర పది డబ్బులను సంపాదించి సంతోషంతో ఇంటికి వెళ్లుతున్నాడు.’

రచయిత :

ఆకెళ్ల గోపాలకృష్ణశర్మ

౧

దాస్యభావాన్నీ, దారిద్ర్యాన్నీ ప్రసాదించే విద్యార్జనకోసం ఆస్తి చాలవఱకు సన్నగిల్లింది. మిగిలినది ఉద్యోగ సంపాదనకొఱకు, తత్ప్రయత్నాలకొఱకు నశించడం ఆరంభించింది. శరీరాన్నీ, ధనాన్నీ, ఆరోగ్యాన్నీ, ఖర్చుచేసికొని సంపాదించుకొన్న విశ్వవిద్యాలయ బిరుదముమాత్రమే మిగిలినది. కష్టనష్టాల్లో సహధర్మచారిణిఅయిన అర్ధాంగివుంది. ఆదంపతుల ప్రేమఫలితంగా యిద్దరు బిడ్డ లుదయించారు. భార్యాభర్త లిద్దరూ పస్తుపడుకొన్నా, పిల్లలక్షుత్తును తీర్చడానికైనా చేతకానుగూడా లేని దీనస్థితియందున్నారు.

యీ యాతనామయప్రపంచంనుండి విరమించి శాశ్వతసౌఖ్యాన్ని అనుభవించాలని అహరహమూ తలచేవాడు రామారావు. కాని—పతిప్రాణ—ప్రేమైకనిధానయగు అర్ధాంగి కేదిదారి? ముక్కుపచ్చలారని ముద్దుబిడ్డల భావిగతి యెల్లాగ? పోనీ—తాను బ్రతికివుండి భార్యనూ, పిల్లలనూ సంతోషపెడుతున్నాడా? కడుపునిండా అన్నమైనా పెట్టలేని అధమస్థితియందు తగుల్కొన్నాడు, స్వతంత్రజీవనంవల్ల కుటుంబపోషణ చేసుకొంటూ భార్యాపుత్రులను సంతృప్తి పరచడము తనకీ జన్మయందు లేదు.

పోస్టాఫీసుదగ్గరకు వెళ్ళి టెలిగ్రాములను, మనియార్డరులను వ్రాసిపెట్టడము; రెండుమూడుకొట్లమీద జమాఖర్చు లెక్కలను వ్రాయడము; రెండుమూడు యిళ్లల్లో ప్రయివేటు ట్యూషనులు చెప్పడము-ఇదీ అతని దైనందిన జీవితమార్గము. ఇల్లాగ వివిధవృత్తులకూ ఆకరమయింది అతనిశరీరము. ఇన్నివిధాలుగా సంపాదిస్తున్నా యింటిఅద్దెకు, చంటిపిల్లవాని పాలడబ్బాలకూ చాలడంలేదు. భార్యాభర్తలకు నిరంతరోపవాసాలే ఆధారం. ఇప్పటికి నాలుగునెలల యింటిఅద్దె బకాయిపడింది. బియ్యపుకొట్టుమీదా, చిల్లరకొట్లమీదాకూడా బాకీ పెరిగిపోయింది. ఇంతకు పూర్వమున్నబాకీ జమకట్టితేనేగాని సేరువుప్పయినా యివ్వనని షావుకారు కఠినంగా చెప్పాడు. బజారువెంట వెడుతుంటే నాబాకీయిచ్చి మరీకదలమంటున్నాడు బియ్యపుకొట్టు ఆసామీ. నాలుగుమూడు రోజులనుండి పావలాడబ్బులుకూడా చేతిలో పడటంలేదు. ప్రయివేటు ట్యూషను చెప్పే స్థలంలో యింతకంటె తక్కువగా మరొకరు చెప్పుతుండడంవల్ల మానుకోమన్నారు. ఈ విషయాలన్నీ బుర్రలో తిరుగుతున్నాయి. బెజవాడ రైలుస్టేషనులో రైళ్లలాగ తలకాయ వివిధాలోచనలతో నిండివుంది. రాలేక రాలేక బరువుగా యింటికివచ్చాడు.

నాన్నా! నాకు మిఠాయి[illegible]

చ్చావా? అంటూ పెద్దకుర్రవాడు ఎదురొచ్చాడు. చంటిపిల్లవానిని చంకనెత్తుకొని చిరునగవుతో, చారెడులోతుకుపోయిన కళ్ళతో యెదురయింది భార్య. నాయనా! రేపు కావలసినంత మిఠాయి తీసుకువస్తానులే అని పిల్లవానిని యెత్తుకొని యింటిలోకి వెళ్ళాడు.

౨

'నరసింహారావుగారు' రమ్మన్నారు గాదూ? వెళ్ళారా?'

'ఓసీ వెర్రిదానా! పట్నవాసాలు స్వార్థపరత్వానికి నిలయాలు. ఇల్లాంటి చోట్ల బంధుత్వాలూ, మొహమాటాలూ పనికి వస్తాయా?'

'నూరురూపాయలూ తప్పకుండా యిస్తామన్నారు కాదండీ ?

'రూపాయలసంగతి అల్లావుంచి ఆదరంతో భోజనమైనా చెయ్యమనలేదు.'

'అయితే ప్రొద్దుటినుంచీ భోజనం కూడా చెయ్యలేదన్నమాటా?' ॰

'అవును.'

ఈమాట వినడంతోటే ఆమెకంటివెంట వాన చినుకుల్లాగ నీటిబిందువులు గాలాయి.

'ఏడుస్తున్నావా?'

'లేదులెండి.'

'కమలం! నన్ను పెళ్ళిచేసికోవడంవల్ల నీకుకూడా సౌఖ్యంలేదు. దారాపుత్రులను పోషించుకోలేని దౌర్భాగ్యుడను. నీవు మీపుట్టింటికివెళ్ళు.'

'మీరే నాకు సమస్తమూను. నేను మీదగ్గిరేవుంటాను.'

'ముందుగతియెల్లాగ?'

అని రామారావు అనడంతోటే అమ్మగా మిగిలి తనమెడలోవున్న గొలుసును తీసి అతనిచేతికిచ్చి 'దీనినమ్మి డబ్బుదీసుకురండి.' అని ధైర్యంగాపలికింది.

'వద్దు. ఇదివరకే అన్నివస్తువులూఖర్చయ్యాయి. మళ్ళీచేయించుకోగలమా? అయినా అంతఅవసరమేముంది!'

'ఇంట్లో గుప్పెడుగింజలులేవు. చంటిపిల్లాడికి పాలడబ్బాలేదు. ఎల్లాగయినా అవసరముంది. తీసుకువెళ్ళండి.'

'నీవన్నం తిన్నావా?'

'లేదు. పెద్దవాడు చద్దిఅన్నంమాత్రం తిన్నాడు.'

ఈమాట అతనిహృదయమర్మానికి వజ్రాఘాతమయింది. భార్యకూ, కన్నసంతానానికీ తిండిపెట్టుకోలేని తన అప్రయోజకత్వానికి నిందించుకొన్నాడు. కాళ్లు మొహంకడుక్కొని తలదువ్వుకొని చొక్కాయొక్క చినుగులు కనపడకుండా కోటుతొడుక్కొన్నాడు. అప్పుడు సుమారు నాలుగుగంటలు కావచ్చాయి.

'నేను మళ్ళీయిప్పుడే వస్తాను.'

'యీగొలుసమ్మి గుండెత్తుబియ్యం తీసికొని చిల్లరబాకీలు తీర్చిరండి.'

'వద్దు. భార్యసొమ్ముతో నాజీవితాన్ని భరింపను. బి. ఎ. ఫస్టుక్లాసులో ప్యాసయి సాంప్రదాయకుటుంబములో జన్మించి స్త్రీధనం వాడుకోనా? యీవేళ యిటోఅటో తేలిపోవాలి. భార్యాతృప్తి; కుటుంబసౌఖ్యం పేదవానికీ, భాగ్యవంతునకూకూడా సమానములే' అని చరచరా వీధిలోకివెళ్ళాడు.

చంటిపిల్లవాడు 'నాన్నా! నాన్నా!' అని చేతులుచాచి యేడుపుమొదలు పెట్టాడు.

'నాన్నగారు మళ్ళీరారటే అమ్మా!' అని పెద్దపిల్లవాడన్నాడు.

కమలమాత్రం యీమాటలను లెక్కచేయక, కడుపులో ఆకాశంఅంత ఆకలి ఆవరించినా, భర్త వెళ్లినమార్గం వెంట దైన్యంగా చూస్తోంది.

౩

గమ్యస్థానాన్ని నిర్ణయించుకోకుండా తారాచువ్వలాగ నడుస్తున్నాడు రామారావు.

'బాబూ!మమ్మల్ని మరచిపోయారు.' అని వీధిమొగలోవున్న షావుకారుపలకరించాడు.

రిక్షామీద కాఫీహోటలుకు వెళ్లుచున్న స్నేహితుఁడు రామారావును చూసి ఔన్నత్యసూచకంగా చిరునవ్వు నవ్వాడు.

భార్యనూ, పిల్లలనూ కారులోకూర్చోపెట్టుకొని బజారువెంట షికారుచేయుచూ తన సహాధ్యాయి తనతో మాట్లాడలేదు.

'బాబయ్యగారూ! ముసిలోడిని. నిన్నరేతిరినుంచి తిండిలేదు. ఒక్కకానీ యిప్పించండి.' అని ఒకముష్టివాడు.

రామారావు సమాధాన మివ్వలేదు.

'తమరు మంచిప్రభువులు. మంచి వుద్యోగస్థులు. ఒకకానీ' అని...

'నాదగ్గిర ఏమీలేదురా.'

మళ్లాముష్టివాడు:

సిగరెట్టు కొనుక్కున్నంత, నేదు బాబూ! తాంబూళం వూసేసినంతవుండదు, నాయనా' అని తిరిగి ముష్టివాడు.

'అవునురా! నాదగ్గిరవుంటే యిద్దును.'

'బాబూ! అల్లాగఅంటారుగాని తమదగ్గిర లేకపోవడమేమిటీ! తమరు ఇచ్చేప్రభువుల్లాగ కనిపిస్తున్నారు. అందుకని ఆశపడుతున్నాను.'

రామారావు సమాధానంచెప్పకుం-

తలవంచుకొని నుంచున్నాడు.

'మీపాదాలకి నమస్కారంబాబూ ఉపవాసం మూలానప్రాణాలు కడంటుతున్నాయి.'

'నాకూ ఉపవాసమే. నా మొర ఆలకించేవారెవరు?' అని లోపలఅనుకున్నాడు రామారావు.

'అంత మంచి ప్లీడరుకోటు తొడుక్కొన్నారు. ఒకపైసాయైనా దయచేయండి.'

రామారావు తనశరీరంవైపూ, వాడి శరీరంవైపు తేరిపారచూశాడు. ఇద్దరికీ మధ్యవున్న తారతమ్యాన్ని పరిశీలించాడు. తాను భాగ్యవంతుడవడానికి తాను ధరించినకోటు కారణమని గుర్తించాడు. వెంటనే ఆకోటు తీశాడు. లోపలవున్న చినుగుల చొక్కాచూసి ముష్టివాడు సిగ్గుపడి మరొకచోటకు వెళ్లాడు.

రామారావు చిత్రప్రతిమలాగ కొయ్యబారి నిలబడ్డాడు. అతడు చూస్తుండగానే ఆముష్టివాడు పదిమందిదగ్గర పదిడబ్బులను సంపాదించి సంతోషంతో యింటికి వెళ్లుతున్నాడు.

రామారావు దీనంగా నీరసంగా కథలలేక, మెదలలేక, కర్తవ్యజ్ఞానము సుతలామూ లేకుండా దీపస్తంభానికి సన్నిహితంగా శరీరాన్ని చేర్చాడు.

మనసిచపరిత్ర్పేకోజవాన్ కోదరిద్రః.

౪

బీచిదగ్గర బ్రహ్మాండమైన సభజరుగుతోంది. మంత్రులు, శాసనసభ్యులు, పౌరులు అసభకు వెళ్లుతున్నారు. హాగాతుపన్ను, అమ్మకపుపన్ను మొదలగువానిని సమర్థించుచు మహోపన్యాసముల నొసంగుచున్నారు. కాంగ్రెసు మంత్రివర్గమువారు భావికాలమందు ప్రవేశపెట్టబోవు కార్యపణాళికను కొందరు సూచించిరి, ప్రభుత్వముయొక్క ఘనతను మరికొందరు కొనియాడుచుండిరి. ఆసభయంతయూ ఉత్సాహముతో నిండియుండెను. సముద్రమువంటి ఆసభలోనుండి యొకడు 'నిరుద్యోగసమస్యను తొలగింపజేయడానికి ప్రభుత్వము వారొనరించుచున్న ప్రయత్నములేవి?' అని ప్రశ్నించెను.

'మీదారాపుత్రులను వీడి దేశదాస్యమోక్షానికి శరీరాలనైనా బలినివ్వండి. స్వరాజ్యం వచ్చిందంటే మన దేశంలోవున్న నిరక్షరాస్యత, నిరుద్యోగసమస్య నశించిపోతాయి.' అని ధైర్యగంభీరంగా ఒకమహానుభావుడు ఉపన్యసించాడు. కరతాళధ్వనులు చెలరేగాయి. హర్షధ్వనులు ఆకాశంవరకూ వ్యాపించాయి.

౫

మరునాడు రామారావుఅను నిరుద్యోగి ఆత్మహత్య చేసికొన్నాడని అన్నిపత్రికలలోను ప్రకటింపబడినది.

౩౨౪-వ పేజీ తరువాయి.]

ఆగోరీనిపట్టి ఆతోటకు కురీభాగ్ (పిల్లతోట) అనే పేరు వచ్చింది. మరి ఇరవైఐదు సంవత్సరాలకు పిమ్మట అక్కడ కవుర్తల సంస్థానంవారు ఒక పెద్ద మందిరం కట్టారు. ఆమందిరంలో ఇప్పుడు స్త్రీల కళాశాల ఒకటి వుంది.

తనపేరిట నిర్మింపబడ్డ గోరీ ఆవరణలో ఇప్పుడు ఒక స్త్రీల కళాశాల వెలసినందుకు అల్లార్డు బాలిక ఆత్మ ఎంతగా సంతోషిస్తూ వుంటుందో కదా !

పాన్ దేవిని, పిల్లల్ని అల్లార్డు ఫ్రాన్సుకు తీసుకువెళ్లాడు. ఆమీద ఒకసారి అతడు ఒంటరిగా ఇండియాకు కార్యార్థిఐవచ్చాడు. తిరిగి ఆలుబిడ్డల్ని చూడకుండానే అతడు ఇక్కడ చనిపోయాడు.

అతని సంతతివారు ఇప్పటికి కూడా ఫ్రాంసులో వర్థిల్లుతూ వున్నారు.

కాని అనార్కాలి సంగతి, ఆ మెగోరీ సంగతి, ఆగోరీమందిరంలో కాపరంవున్న పాన్ దేవి సంగతి, ఆమె బిడ్డలసంగతి ఇప్పుడు అందరూ మరిచిపోయారు.

అనార్కాలీని మరిచిపోయారు. అవును. ఐనా ఇప్పుడు ఎవరైనా సరే లాహోరువెళ్ళి అనార్కాలి ఎక్కడ అంటే ఎవరుకాని ఆశ్చర్యాన్ని చూపరు. లాహోరులోని గొప్ప విపణివీధికి అనార్కాలి అని పేరు. అనార్కాలిబజారుఅని ఐనా అనరు. కేవలం అది ఒక్క అనార్కాలీ అనే పేరుతోనే వ్యవహరింపబడుతూవుంది. అనార్కాలి ఎక్కడ అనేవారికి లాహోరుపురజనులు ఆబజారు చూపిస్తారు.

అనార్కాలి అన్నపేరు ఒకొక్కదినానికి లాహోరులో ఎన్నిసారులు ఆమ్రేడితమౌతుందో?

కాని అది లోకమోహనాకార ఐన ఒకానొక నట్టువరాలిపేరని కాని, ఆమెసమాధి ఆవూరిలో వుందనిగాని చాలామందికి తెలియదు.